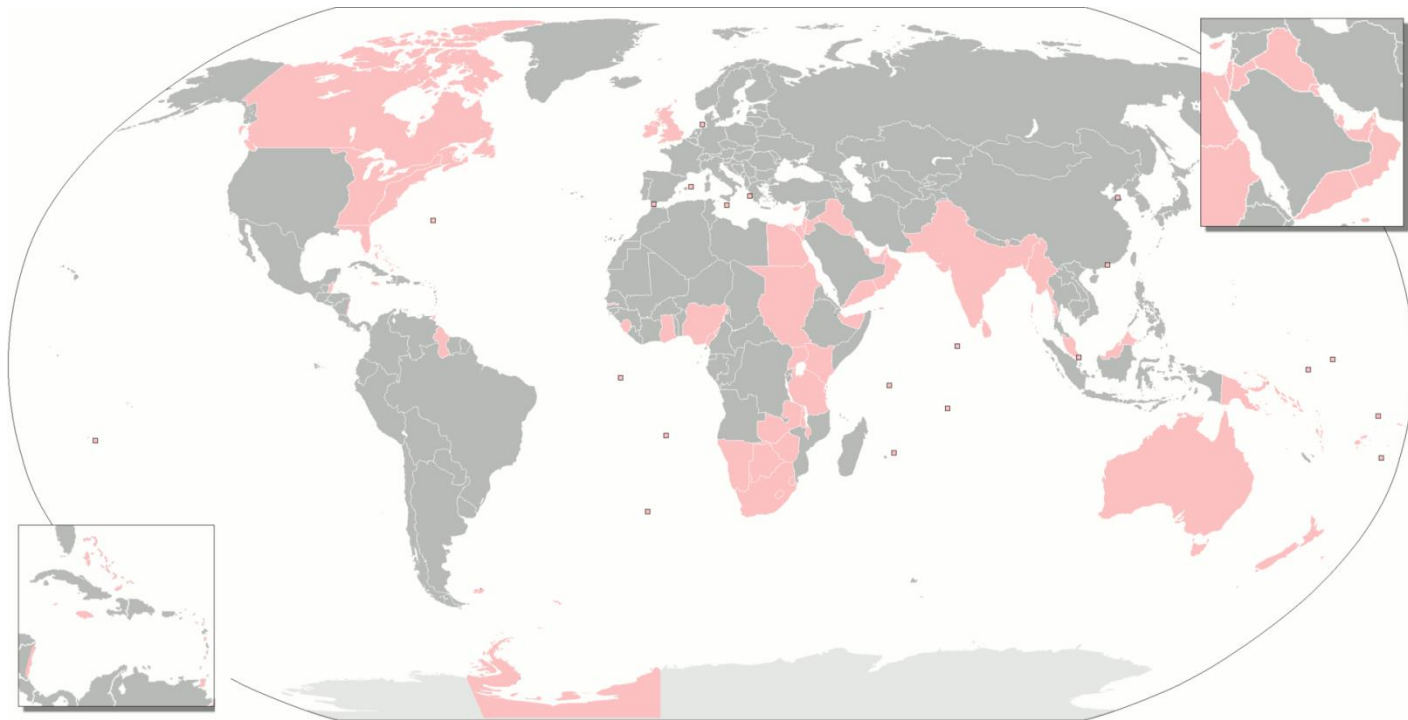

Vznik USA

Velká Británie a její kolonie

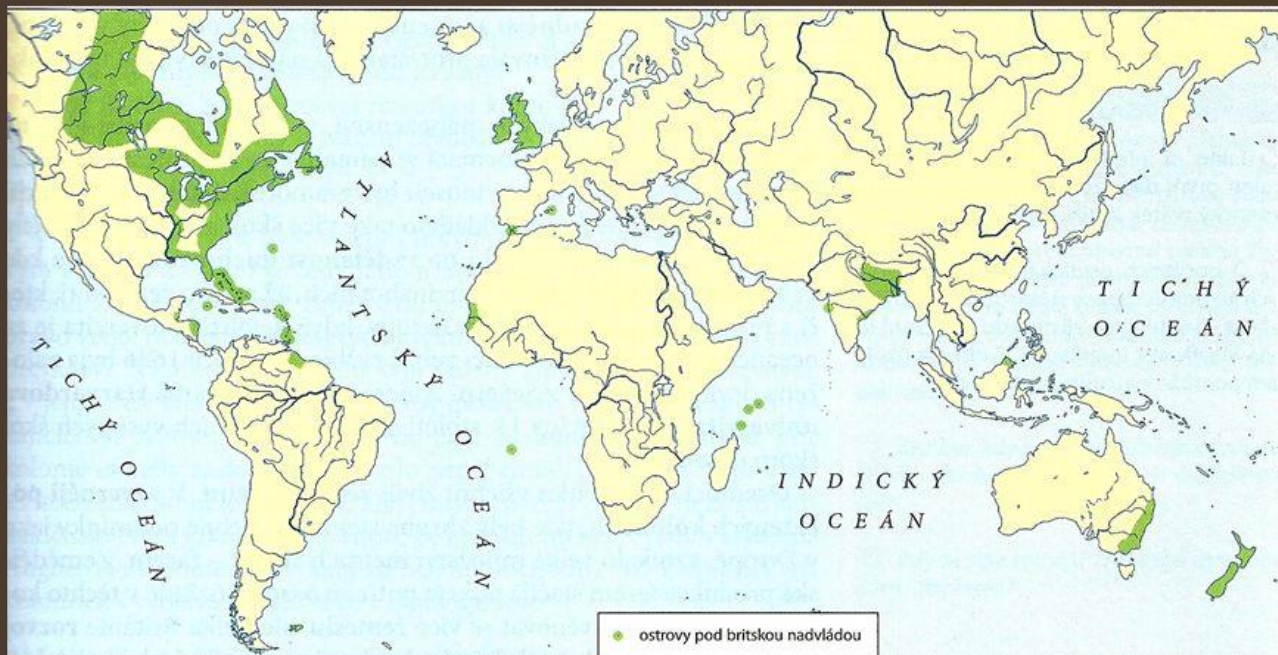

Růžovou barvou jsou vyznačena území, která byla v minulosti pod větší či menší britskou kontrolou.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Britsk%C3%A9_imp%C3%A9rium#/media/Soubor:The_British_Empire1.png (zdroj)

V roce 1775 však patřilo k Británii menší území než je na předchozí mapě

Dějepis 8 pro základníškoly, novověk, SPN, str. 19

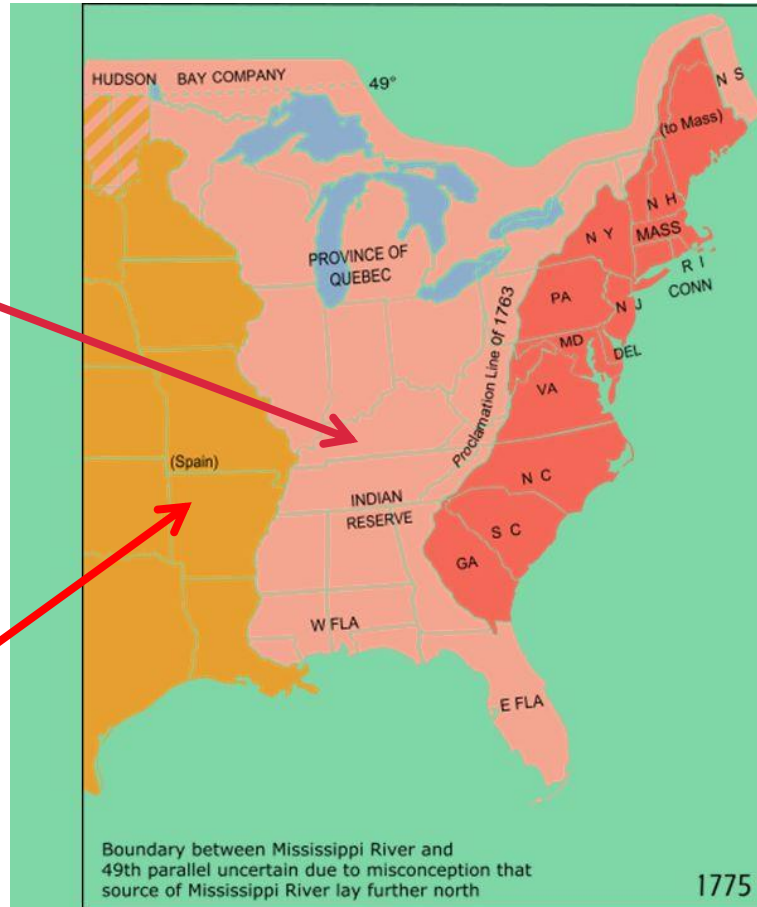
Britské kolonie ve světě kolem roku 1775

Na západním pobřeží dnešních Spojených států se ještě v roce 1775 nacházelo 13 britských kolonií

Všimni si tohoto území.
Komu patřilo?

Všimni si také tohoto území. Komu patřilo?

13 britských kolonií:
Massachusetts, New Jersey, New York, Rhode Island, Connecticut, New Hampshire, Pennsylvania, Delaware, Virginia, Maryland, North Carolina, South Carolina, Georgia

Konkurenti Británie v zámoří

- Postupně se Británii dařilo **omezit moc jejích protivníků v zámoří**, připomeňme si některá data, která už známe z dřívějšíka: **ZKUSÍŠ SI TIPNOUT, KTERÉ TŘI ZEMĚ TO BYLY?**

1588 – porážka Španělské „Armady“ – loďstva v námořní bitvě v kanálu La Manche - to bylo ještě **za královny Alžběty**, vyznamenal se Francis Drake, korzár ve službách královny (viz kapitola o zámořských objevech)

1651 – vydáním plavebního zákona za **Olivera Cromwella** a následnou válkou s Nizozemím (bavili jsme se o tom v kapitole o Anglii v 17. století) se Anglie zbavila nizozemské konkurence, především v obchodu

1756-1763 – v tzv. **sedmileté válce** (bavili jsme se nedávno v souvislosti s válkami Marie Terezie) se Anglie **vypořádala s Francií**, neboť válka se vedla především v Severní Americe (teď nám to konečně zapadá 😊)

Malý test tvé pozornosti...

(počítej si body za správné odpovědi – max 5 bodů)

1. Které tři státy byly pro Británii největšími konkurenty v zámoří?
2. Jak se jmenovala anglická královna, která se vypořádala se španělským loďstvem v námořní bitvě v kanálu La Manche?
3. Jak se jmenoval anglický státník, který se nechal titulovat „lord protektor“, za jehož vlády vydala Anglie plavební zákon namířený proti nizozemským obchodníkům?
4. Jak se jmenovala válka, v níž se střetla Británie s Francií v Severní Americe?
5. Jak se jmenovala panovnice, která se sedmileté války zúčastnila po boku Francie a která vládla také v našich zemích? (opakování z hodin dějepisu)

Španělsko, Nizozemí, Francie

Alžběta I.

Oliver Cromwell

sedmiletá

Marie Terezie

Poznamenej si body, testů bude více 😊

... a nešvindluj, není to na známky 😊

Co kolonie svému státu přinášely?

- Kolonie měly obrovský význam, proto se o ně tak zuřivě bojovalo...
- Co myslíš, že bylo tak důležitého na koloniích?

Suroviny – například drahé kovy

Zemědělské plodiny – například bavlna, káva, tabák

Odbytíště pro vlastní výrobky – Británie má kam prodávat čaj, látky, atd.

... a tak Británie bohatne

... další testík (max.3 body)

■ Co je na obrázcích?

6.
tabák

O těchto plodinách byla řeč v minulém slidu – pěstovaly se v Severní Americe, raději se vrať o stránku zpět než budeš hádat...

8.
Kávovník
(káva)

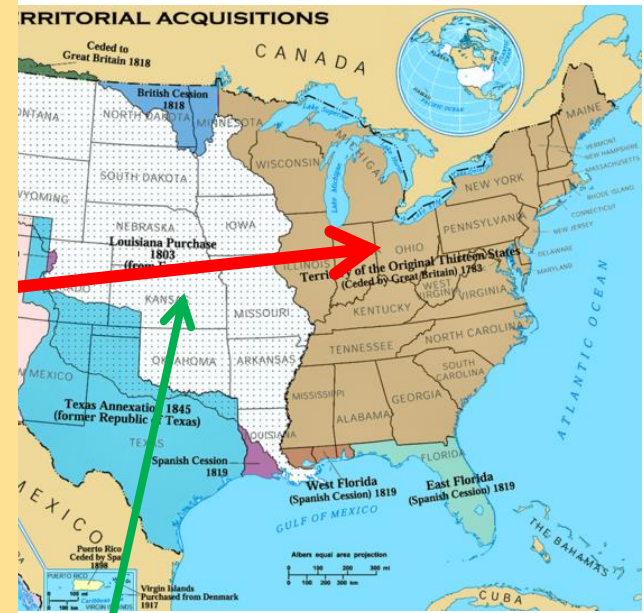
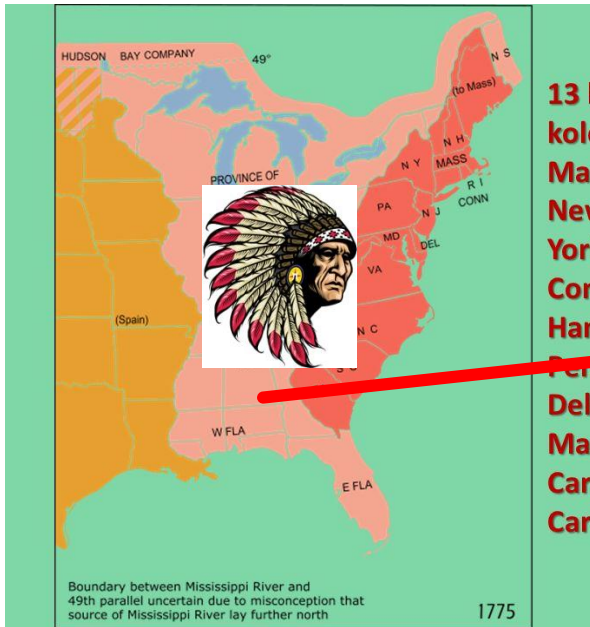

7.
Bavlník
(bavlna)

V severní Americe se půda kolonistů rozrůstá...

... nejprve na úkor **Indiánů**... (to už víme – viz slide č.4)

Pokud ti ty mapky nesejí – nalevo patří Louisiana Španělskou a vpravo je zaznamenána jako francouzská kolonie, tak si přiřpiš jeden bod za pozorné čtení mapy ...
A vysvětlení? Jednoduché – Louisiana několikrát změnila vlastníka, mapy znázorňují různá období.
Pokud by tě to zajímalo víc, vygoogluj ☺.

... později na úkor **Španeiska** (Florida, Texas, západní pobřeží včetně Kalifornie atd. – postupně během 19. století) a **Francie** (Louisiana 1803)

Kdo se stěhoval do Ameriky?

(obsahuje další testík tvých znalostí – max.5 bodů)

Připomíná ti tento obrázek nějakou událost, o které jsme se bavili? Pokud si vzpomeneš, tak máš možnost získat další body odpovězením otázek 😊

Na obrázku jsou tzv. Father Pilgrims, kteří slaví, že s pomocí Indiánů přečkali první zimu v Americe.

9. Z jakého státu Father Pilgrims (Otcové poutníci) původem pocházeli? **Z Anglie**

10. Proč prchali ze své rodné země? **Byli to puritáni, protestanté, byli pronásledováni za svou víru**

11. Jak se jmenuje svátek, který se v USA slaví každý rok na připomínku této události?

12. Kdy do USA připluli? (aspoň století) **1620 – 17. století** **Thanksgiving day – Den díkuvzdání**

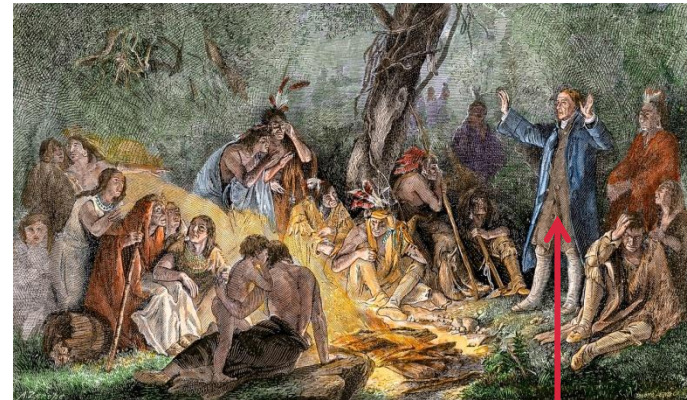
13. Jak se jmenovala jejich loď?

Mayflower

... malé shrnutí 😊

Na předchozím příkladu jsme si ukázali, že častým **důvodem stěhování řady lidí do Ameriky** byla **vidina náboženské svobody**, protože v Evropě byli pronásledováni – byli to hlavně protestanté z různých katolických zemí. V koloniích mohli svobodně vyznávat svou víru.

Muzeum moravských bratří v Suchdole nad Odrou (nedaleko 😊)

V Americe našli **domov i lidé pocházející z českých zemí**. Nejvýznamněji se zde zapsala mise tzv. **moravských bratří** – nejvýznamnější postavou byl kněz Jednoty bratrské **David Zeisberger**. Velmi ovlivnil například vývoj školství v USA (zakládáním škol, některé fungují dodnes).

Trailer dokumentu o Zeisbergerovi zde: <https://www.youtube.com/watch?v=jZjh7AwgKlk> (2 minuty)
Kdo by si chtěl něco přečíst, tak zde: <https://zpravy.tiscali.cz/cech-ktery-siril-krestanstvi-mezi-americkymi-indiany-292217>,

Ještě jeden důvod...

- O dalším důvodu příchodu Evropanů do Ameriky se už tolik neví, nemluví. Často zde byli lidé odváženi násilím – tzv. **deportováni, neboť se něčím provinili**. Kolonie se často stávaly odkladištěm „kriminálních živlů“, ale nejednalo se vždy jen o zločince, ale často zde byli přivázeni například **irští katolíci** (za bouření se proti náboženskému útlaku) či **Skotové** (třeba jen za to, že nosili skotský národní kroj, což bylo bráno jako projev vzpoury).

Poznámka: Podobně tomu bylo například i v **Austrálii**, nové kolonii Británie, která byla původně odkladištěm trestanců a kriminálních živlů. <https://slideplayer.cz/slide/17006468/> (odkaz na krátkou prezentaci o dějinách Austrálie – pro zájemce, bohužel nemáme čas se Austrálií více zabývat)

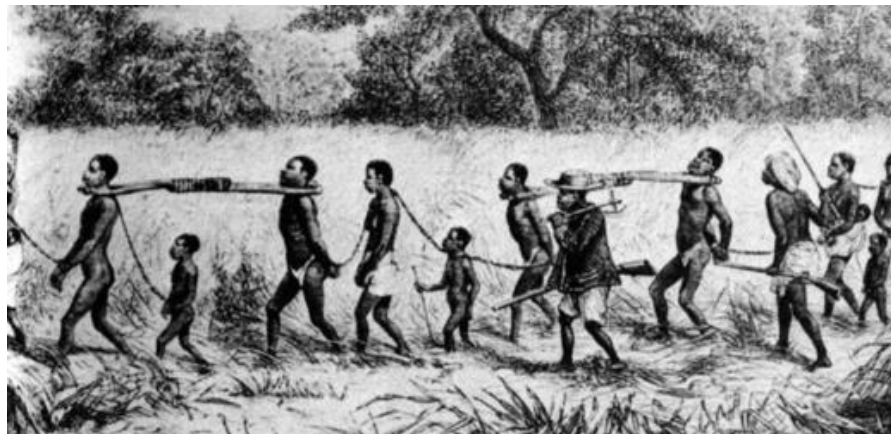
Práce na plantážích... a otroci ☹️

Jistě už víte, co je to za plodinu?

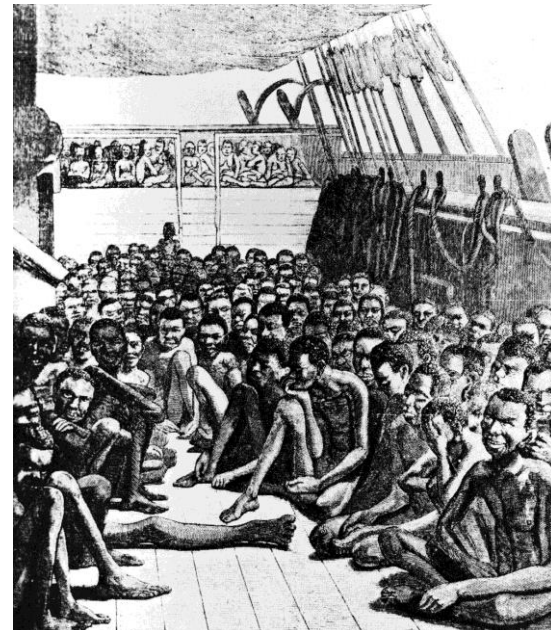
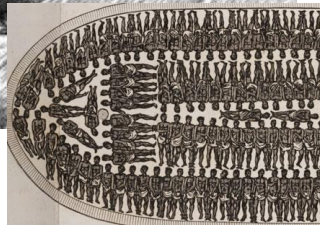
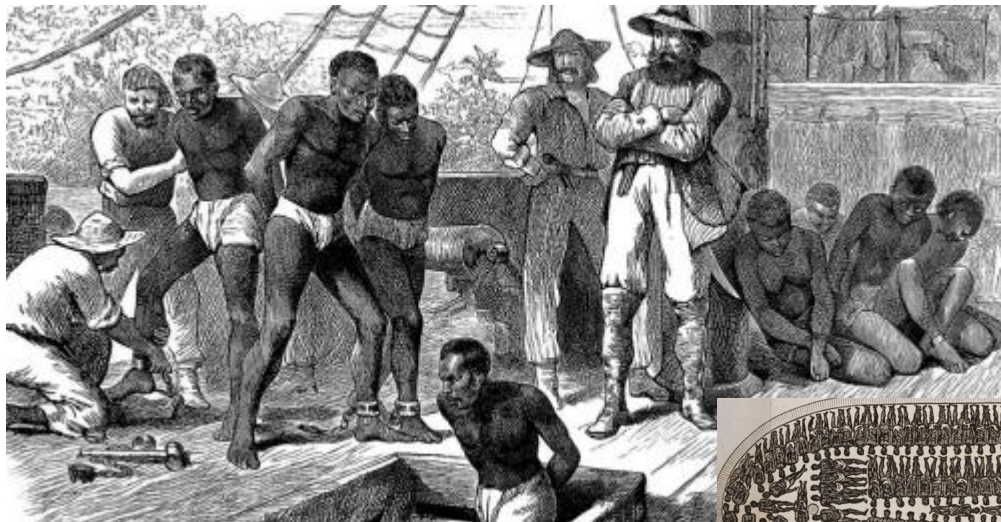
Ano, správně, je to **bavlník**. Na plantážích, hlavně **na jihu**, kde se pěstovala bavlna (ale i s káva, tabák, třtinový cukr) pracovali **otroci dovážení z Afriky**. Bohužel za velmi špatných podmínek.

Na obchodu s otroky se podílely všechny státy, které byly zapojeny do zámořského obchodu, nejen Velká Británie. **Běloši černochoy nelovili**, tuto práci přenechávali spřáteleným černošským kmenům „lovcům lidí“, které podnikaly výpravy čím dál hlouběji do nitra Afriky, aby odsud násilím přiváděly „zboží“ pro bílé obchodníky.

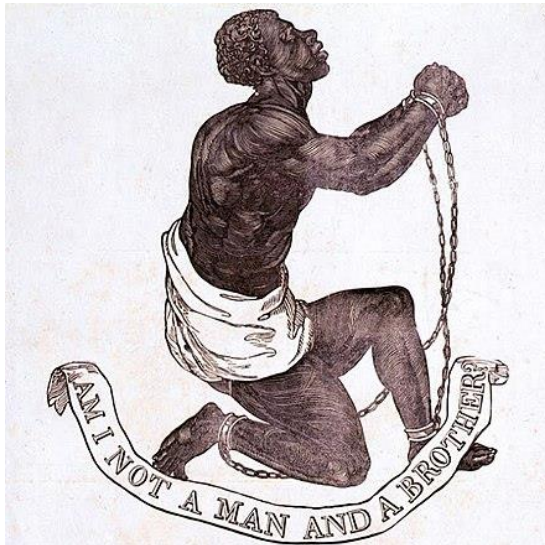
Otroci na lodi...

Otrokáři se snažili namačkat do podpalubí svých lodí co nejvíce otroků. Často byla podpalubí tak nízká, že se tam dalo pohybovat pouze po čtyřech, otroci leželi těsně vedle sebe, takže otočit se mohli pouze najednou, nebyl zde dostatek jídla ani hygieny, velké procento z nich nepřežili ani samotnou plavbu a byli vyházeni přes palubu.

Kampaň za zrušení otroctví

V roce 1787 začala v Británii kampaň za zrušení otroctví vedená **Thomasem Clarksonem**, prvním bojovníkem za lidská práva. V roce 1807 Británie zrušila obchod s otroky, v roce 1833 zakázala i otroctví.

Kampaň za zrušení otroctví se říká „**abolicionismus**“ a lidem, kteří se o to zasazují se říká „**abolicionisté**“.

V USA bylo otroctví definitivně zrušeno až po válce Severu proti Jihu v 19. století – o tom ale až příště ... 😊

Víš, že je v současné době přes 40 milionů novodobých otroků?

<https://www.freetheslaves.net/>

Práva žen...

Co myslíš – měly ženy v koloniích lepší nebo horší postavení než v Evropě?

Ženy v amerických koloniích měly **lepší postavení** než v Evropě. (pokud jsi odpověděl/a správně, tak si připiš bod za otázku č.14). Důvodem bylo to, že jich **byl nedostatek**. Do kolonií většinou přicházeli hlavně mladí muži, ženy byly „vzácné“, proto získaly svobodnější a váženější postavení, než měly v Evropě. Dokonce zde byl povolen i rozvod.

Není náhoda, že velkým motorem pro hnutí za práva žen „**feministická hnutí**“ byly v 19. století právě Američanky.

Začátek konfliktu mezi Británií a koloniemi

Lidem v koloniích vadilo, že **o spoustě záležitostí si nemohou rozhodovat sami ve voleném sněmu**, ale z velké části o životě v koloniích rozhodoval parlament v Londýně. Rostla nespokojenost.

Kolonie byly také **omezovány v obchodu**. Británie bránila v koloniích rozvoji řemesla a průmyslu. Poslední kapkou bylo **zavedení dovozních cel na některé zboží**. Osadníci se rozhodli, že **toto zboží přestanou kupovat**, budou ho „bojkotovat“.

Další událost se vepsala do dějin jako...

„**Bostonské pití čaje**“.

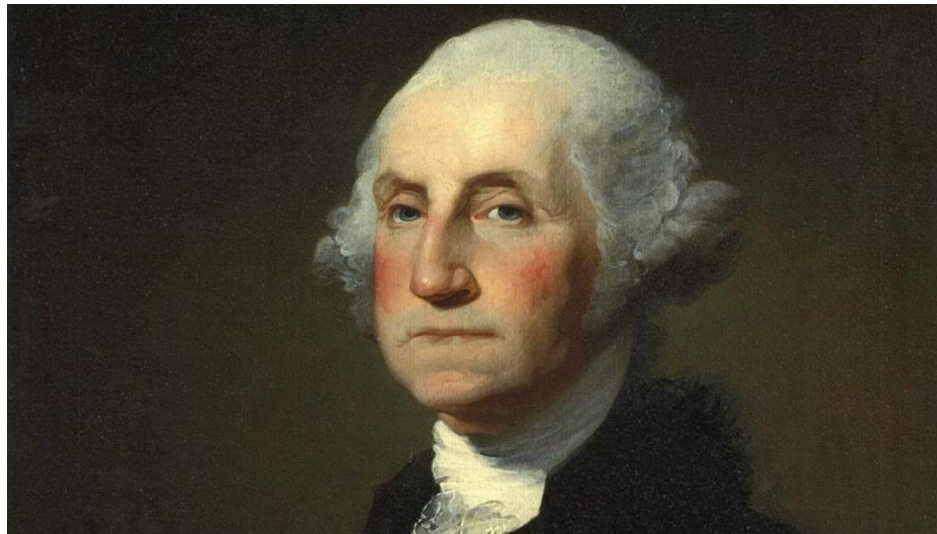
Touto událostí začala válka za nezávislost USA.

Vláda se sice snažila koupit podporu osadníků tím, že snížila cenu cla na čaj. Osadníci se tím cítili pobouřeni, v **listopadu 1773** přistála v bostonském přístavu loď naložená bednami čaje, vnikla na její palubu **skupina osadníků převlečených za Indiány** a **všechny bedny s čajem naházeli do moře**. Reakce Británie byl tvrdá – přístav byl uzavřen, samospráva státu byla zrušena. Tomu se osadníci nechtěli podrobit, a tak **začal boj o nezávislost**.

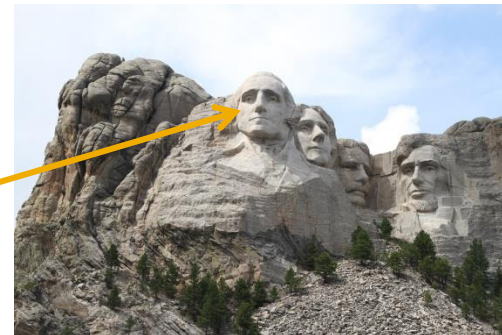

Jak to bylo dál?

Většina kolonií se dohodla, že se odtrhnout od Británie. Sestavili dobrovolnickou armádu, do jejíhož čela jmenovali **George Washingtona**.

Otázka 15.: Ve známém americkém památníku **Mount Rushmore** má také svou vytesanou podobu ve skále. Který je Washington?

4. červenec - Den nezávislosti...

a další dvě otázky 😊

4. Července 1776 přijalo 13 kolonií slavné **Prohlášení o nezávislosti amerických osad**. (v USA je tento slaven jako „Den nezávislosti“ a je velmi významným svátkem)

Otázka č. 16: **Deklarace práv člověka a občana** z dob francouzské revoluce, která obsahuje podobná slova o nezcizitelných právech už byla vydána nebo na vydání teprve čekala?

Francouzská revoluce vypukla až v roce 1789 dobytím Bastily, až pak byla vydána Deklarace práv člověka a občana, tedy 3 roky poté, co byl vydán americký dokument o nezávislosti, proto je první svého druhu a proto tak významný.

Otázka č. 17. S jakou skutečností amerického života bylo Prohlášení v rozporu?

Byla v rozporu s existencí otroctví – je proti „právu na svobodu“

V úvodu tohoto prohlášení se píše...

Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým stvořitelem určitými nezcizitelnými právy, že mezi tato práva náleží život, svoboda a sledování osobního štěstí. Že k zajištění těchto práv se ustanovují mezi lidmi vlády, odvozující svojí oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. Že kdykoliv počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo jí změnit nebo zrušit a ustanovit vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svoji pravomoc upravenou takovým způsobem, jak uzná lid za nejvhodnější pro zajištění své bezpečnosti a svého štěstí.

Válka za nezávislost

Ne všichni osadníci byli ochotni prolévat krev za samostatnost, někteří chtěli zůstat součástí britského impéria, jiní se o politickou situaci nezajímali, protože měli více starostí například s útočícími Indiány. Zpočátku se tedy více dařilo vojskům britským.

Až v roce 1777 se osadníkům podařilo dosáhnout prvního významného vítězství. To povzbudilo tradiční rivaly **Británie – Francii, Španělsko a Nizozemí**. Tyto státy poskytly povstalcům zahraniční podporu – finanční i vojenskou. Díky této podpoře byla **Británie poražena, až v roce 1783 uznala nezávislost států amerických**.

1789 byl George Washington zvolen prvním americkým prezidentem.

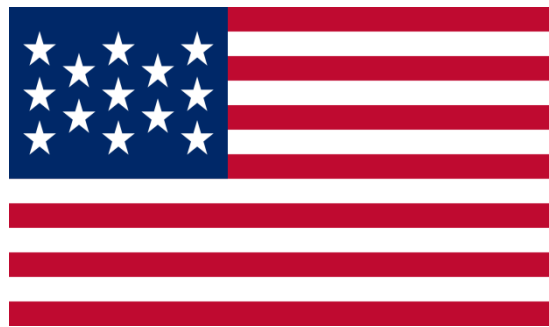
Historie americké vlajky

(a 18. kvízová otázka)

První americká vlajka s třinácti pruhy (*Grand Union Flag*) se stala národní vlajkou USA již roku 1776, Byl na ní ještě **britský Union Jack**, který vyjadřoval skutečnost, že povstalci chtěli zůstat loajální k britskému králi.

1777 rozhodl Kongres USA, že v kantonu budou **hvězdy, které společně s pruhy** budou symbolizovat počet členů federace – tedy **13**.

Otázka 18. – Kolik má americká vlajka hvězdiček dnes?

Počet pruhů zůstal stejný, jako počet osad, které vyhlásily nezávislost. Počet hvězdiček se ale měnil podle toho, jak se do unie přidávaly další státy. Od roku 1960 – po přičlenění státu Havaj, přibyla poslední **50. hvězdička**.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vlajka_Spojen%C3%BDch_st%C3%A1t%C5%AF_americk%C3%BDch

Závěrečné opakování (otázky 19.-25., poznamenej si odpovědi, správné řešení je na další straně – nešvindluj 😊)

19. Čech, spíše Morava, člen Jednoty bratrské, který zanechal významnou stopu v dějinách osidlování USA se jmenoval:
a) Zuckenberga b) Zimmermann c) Zeisberger
20. Odkud se v Americe vzali otroci?
a) přiváženi loděmi z Afriky b) z původních obyvatel Indiánů c) z otročením Irů a Skotů
21. Co je to abolicionismus?
a) hnutí za práva otroků b) odmítání koupě něčeho (forma vzdoru) c) hnutí za práva žen
22. Jak se jmenoval přístav, kde v roce 1773 došlo k povstání a vyházení beden z čajem do moře?
a) New York b) Philadelphia c) Boston
23. Jak se jmenoval hlavní velitel povstaleckých vojsk a první americký prezident?
(bez nápovědy)
24. Den nezávislosti Američané slaví
a) každý rok v červnu b) každý rok v červenci c) každý rok v listopadu
25. Prohlášení nezávislosti podepsaly americké osady. Kolik jich bylo?
a) 10 b) 13 c) 15

Správné odpovědi:

19. Čech, spíše Morava, člen Jednoty bratrské, který zanechal významnou stopu v dějinách osidlování USA se jmenoval:
c) David Zeisberger
20. Odkud se v Americe vzali otroci?
a) přiváženi loděmi z Afriky
(ale v malém procentu platí i b) z původních obyvatel Indiánů i c) z otročením Irů a Skotů)
21. Co je to abolicionismus?
a) hnutí za práva otroků
22. Jak se jmenoval přístav, kde v roce 1773 došlo k povstání a vyházení beden z čajem do moře?
c) Boston – Bostonské pití čaje
23. Jak se jmenoval hlavní velitel povstaleckých vojsk a první americký prezident?
George Washington
24. Den nezávislosti Američané slaví
b) každý rok 4. července (připomínka roku 1776)
25. Prohlášení nezávislosti podepsaly americké osady. Kolik jich bylo?
b) 13 osad (od toho i 13 pruhů na americké vlajce)

Odkazy (pro ty, co chtějí vědět víc 😊)

- <https://www.youtube.com/watch?v=vatlvj8CekA> (videovýpisky z dějepisu – 5 min)
- <https://www.youtube.com/watch?v=d2SE-tVbG7w> (Příběh o Spojených státech 2, dokument o americké revoluci 43 min)
- <https://www.youtube.com/watch?v=-lGco2-SFT8> (Amerika – kreslená pohádka z cyklu Byl jednou jeden člověk)

- Texty:
- <https://www.dejepis.com/ucebnice/americka-revoluce-valka-za-nezavislost/>
- <https://zoommagazin.iprima.cz/historie/alternativni-historie-mohli-ameriane-prohrat-valku-o-svou-nezavislost>

